

STORMVAL

Tove Alsterdal

Stormval

Vertaald door Edith Sybesma

2022

AMSTERDAM

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2020 Tove Alsterdal

Published by agreement with Ahlander Agency

Copyright Nederlandse vertaling © 2022 Edith Sybesma

Oorspronkelijke titel *Rotvälta*

Oorspronkelijke uitgever Lind & Co, Stockholm

Omslagontwerp Buro Blikgoed

Omslagbeeld plainpicture

Foto auteur Annika Marklund

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey

Druk- en bindwerk Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 031 4881 6

NUR 305

uitgeverijcargo.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Daar rees de enorme schaduw van de Skuleberg op, de roversberg. Een flits van een tankstation aan de rand van zijn gezichtsveld, daarna weer sparrenbos. Hij moest al meer dan tweehonderd kilometer lang plassen.

Hij sloeg een zijweg in, strompelde de auto uit en stapte in de wild bloeiende berm.

Hij draaide zich om naar het bos en liet zijn water lopen.

De geuren waren speciaal. De bloemen in de berm. Het vocht in het gras en de nevel in de avondlucht, de boterbloemen, de wilgenroosjes en het fluitenkruid dat een meter hoog stond. Misschien timotheegras, dat wist hij niet, het kwam hem alleen bekend voor.

Er zaten vorstscheuren in het asfalt, dat overging in grind. Over enkele tientallen kilometers kon hij links afslaan en de E4 weer op rijden, dat was geen grote omweg. Voor hem opende het landschap zich, groene heuvels en golvende dalen, het had iets moois, als de zachte vormen van een warme, mollige vrouw.

Hij reed langs slapende boerderijen en leegstaande huizen, een vennetje zo glad dat het spiegelbeeld van het bos wel het bos zelf leek. Elke spar leek op de andere. Ooit had hij op een berg staan uitkijken over de eindeloze bossen van het Ådal en begrepen dat er geen einde was.

Er was geen verkeer toen hij bij de splitsing in Bjärträ kwam. Hij herkende het gele houten huis recht voor zich. Nu was er alleen bouwafval te zien achter de stoffige etalageruit, maar het

bord hing er nog, het was een supermarkt geweest. Olof moest denken aan het snoep dat hij 's zaterdags kreeg, aan de smaak van gummikickers en dropvisjes. Hij reed de verkeerde kant op, verder landinwaarts. Hij zou de noordkant van Stockholm toch nog wel voor de ochtend kunnen bereiken, dan sliep de baas trouwens, niemand keek naar de tijd of naar het exacte benzineverbruik. Vijf kilometer extra stelde niets voor. Olof zou het kunnen wijten aan caravans en wegwerkzaamheden, ze wisten allemaal hoe het er 's zomers uitzag op de Zweedse wegen.

In deze tijd. Eind juni.

Het kwam door de geuren, door het licht, hij kreeg een droge mond en zijn benen werden gevoelloos, met heel zijn wezen wist hij dat het toen gebeurd was. Toen het schooljaar afgelopen was en de langste dagen begonnen, de verveling, toen hij uit de tijd werd gegooid. Olof herinnerde het zich als een grauw halfduister, ook al moest het net zo licht zijn geweest als nu, de eeuwige zomernacht, bleke middernachtelijke uren als de zon even achter de horizon duikt.

Hij reed langs dingen die hij was vergeten, of waar hij nooit meer aan had gedacht. Toch waren ze hier aldoor geweest. Het grote gele huis waar zomergasten verbleven met kinderen die niet op de grote weg mochten fietsen. Het Amerikaanse huis met de eigenaardige veranda en de weiden waar renpaarden in groepjes naar de weg stonden te staren. De met wit plastic omhulde hooibalen op het land, waar je op kon klimmen en 'de berg is mijn' kon spelen, en daar was de treurberk aan de linkerkant, waar hij vaart minderde en van de weg reed. Het was een ontzettend grote boom geworden. De takken bogen diep door naar beneden, met sluiers van felgroene bladeren die de brievenbussen aan het zicht onttrokken.

Hij wist heel goed welke hij moest hebben, eentje van grijze kunststof, de derde van de rij. Er stak een krant uit. Olof wurmde zich uit de auto en liep erheen om de naam te lezen.

Hagström.

Hij wuifde de muggen weg en trok de krant eruit, *Tidningen Ångermanland*, er lagen nog twee opgevouwen exemplaren onder, daarom paste hij er niet in. Reclame voor de aanleg van een glasvezelkabel, een rekening van de gemeente Kramfors. Er woonde nog iemand die post kreeg, een krant, iemand betaalde voor water en het ophalen van vuilnis, of wat het ook was. Er ging een schok door hem heen toen hij de naam van de geadresseerde las.

Sven Hagström.

Olof propte alles weer in de brievenbus. In de auto haalde hij een reep chocola uit de tas op de vloer om iets te kauwen te hebben. Hij klokte een blikje energiedrank weg en sloeg de muggen dood die naar binnen waren geglipt. Eén had zich al volgezogen en er kwam een rode vlek op de leren bekleding. Die wreef hij met spuug en wc-papier weg. Daarna reed hij langzaam verder over de oude tractorweg. Het gras in het midden sloeg tegen de bumper, de auto hotste af en toe door een kuil. Langs het huis van de Strinneviks en de grijze schuur die vaag te zien was in het groen, een heuvel af en daarna op, en hij kwam op de top waar het sparrenduister eindigde en de natuur zich opende naar de rivier en de verten. Olof durfde niet te kijken. Het rode huis schoot in zijn ooghoek voorbij. Aan het eind van de weg keerde hij en reed langzaam terug.

De verf rond de ramen zag er afgebladderd uit. Hij zag geen auto, maar die stond misschien in de garage. Het gras stond hoog rond de houtschuur, er schoten takjes omhoog die binnenkort boompjes zouden worden.

Olof wist niet waarom hij had gedacht dat het anders zou zijn: verlaten en vervallen of verkocht aan vreemden die er waren komen wonen.

Dat was kennelijk niet gebeurd.

Achter de vuilcontainer remde hij af en hij schakelde de motor uit. Het gazon zag geel van de paardenbloemen. Hij herinner-

de zich hoe hard hij moest trekken om ze eruit te krijgen. Hij moest ze weghalen voordat ze paardenbloembollen werden en de zaadjes zich op de wind verspreidden, met een hak tot op de wortels steken, zodat ze niet terugkwamen, in zijn herinnering waren zijn handen klein. Hij keek naar zijn brede hand, die nu de contactsleutel zou moeten omdraaien.

De zon klom boven de sparrentoppen uit. De stralen raakten de binnenspiegel en prikten in zijn ogen, die hij sloot. Hij zag haar voor zich, of in zich, het was onduidelijk waar ze zich precies bevond, maar zo had hij haar telkens weer gezien, nacht na nacht na nacht al die jaren, als hij niet als een blok in slaap viel, apezat, uitgeput, halfdood, dan zag hij haar altijd het bos in gaan, telkens weer. Ze wandelde in en uit bij hem. Zo dichtbij, niet ver hiervandaan, afdalend naar de rivier.

Die blik als ze het pad inslaat. Is die glimlach voor hem bedoeld? Wenkt ze? Kom dan, Olof, kom! Was dat echt tegen hem?

En daar zijn de stemmen om hem heen, de geur van benzine van de opgevoerde brommers en van het saffie dat de muggen weghoudt.

Kijk dan, Olof, je bent er al bijna. Ga achter haar aan. Lina is geen droogpruim. Toe joh, je ziet toch dat ze het wil? Hij is misschien homo, of niet? Ben je dat, Olof, heb je weleens een meisje gezoend of zoen je alleen met je moeder?

Hé, Olof, kom op nou! Je hebt het nog nooit gedaan, hè? Gewoon snel met je hand onder haar shirt, zo doe je dat, maak ze geil voordat ze te veel na kunnen denken.

Hij hoort hun stemmen nog in zijn hoofd als hij over het pad loopt. Daar wappert de rok, het gele vest tussen de takken.

Lina.

Zijdezachte armen, lachend naar brandnetel geurend, brandende bosjes rond zijn kuiten, muggenwolken en kringen van dazen en bloed op haar arm waar hij een paardenvlieg dood sloeg, gewoon 'pats' en haar lach, nou bedankt, Olof, wat ben jij een held. Dan zijn

haar lippen vlakbij. Hij denkt aan hun zachtheid, als mos, vochtig, zinkend, hoe hij naar binnen wordt gezogen. Zijn tong erin voordat ze kan praten, hoort hij ze zeggen, sommigen willen de hele nacht praten, pas daarvoor op, dan word je gewoon een vriend, nee, hup, met je hand naar de borsten, knijp erin en speel ermee, ze vinden het ook fijn als je aan hun tieten zuigt, als je dat doet ben je binnen, echt, maar je mag niet aarzelen, meisjes leren al die dingen over nee zeggen en dichtknijpen, ook al zijn ze nat en geil en dromen ze ervan, maar je kunt niet zomaar aan komen denderen met je pik, je moet het op hun manier doen. Met je vingers naar binnen en in haar kutje friemelen, dan gaat de boel open en kun je ertegenaan, dat snap je wel, toch?

En Olof ligt op zijn neus in de brandnetels en ze is boven op hem, ze is overal.

Er was geen lucht in de auto, alleen benauwdheid en hitte, hij moest naar buiten.

De ochtendnevel hulde de baai beneden in dunne sluiers. Aan de andere kant van de rivier verrezen de eeuwige bergen, er stegen stoompluimen op uit de Väjafabriek. In de stilte hoorde hij het geratel van de populieren in een wind zo zwak dat je hem niet voelde, en het gezoem van zwoegende hommels tussen lupines en geurloze kamille. Toen hoorde hij het gejank. Deerniswekkend, als van een gewond of ongelukkig dier.

Het kwam uit het huis. Olof probeerde geruisloos de paar stappen terug naar de auto te zetten, voordat de hond zijn aanwezigheid zou merken, maar dat was onmogelijk met zo'n lichaam, gras en twijgen braken onder zijn gewicht. Hij hoorde zijn eigen gehijg boven het gezoem van de insecten uit en dat hoorde de hond natuurlijk ook, die als een gek begon te blaffen. Hij jankte en krabde, sprong tegen een muur of een deur. Olof moest denken aan het wilde geflaf van de jachthonden, hoe ze zich tegen het hek van hun hokken wierpen als je over de kleine weggetjes

fietste. De politiehonden. Toen ze langs de rivier geleid werden om sporen van Lina op te pikken, hun geblaf op een afstand toen ze haar spullen vonden.

Hij zou in de auto moeten stappen en wegrijden, voordat die ouwe wakker werd en een gestalte op zijn erf zag. Zou hij dan het jachtgeweer pakken, dat Olof vast had mogen houden, maar waar hij nooit mee had mogen schieten omdat hij daar niet oud genoeg voor was? Meubels en kleuren tuimelden rond in zijn geheugen, de groengeverfde veranda, het bloempatroon op het behang, het bed boven, onder het schuine dak, dat van Olof was.

Toen zag hij het water dat langzaam langs de gevel stroomde. Was er een leiding gesprongen? En waarom zat de hond opgesloten? Je kon horen dat hij niet in de gang bij de voordeur zat, wat de natuurlijke plek zou zijn voor een jachthond, voor elke hond, de geluiden kwamen van verder weg. Uit de keuken misschien, die aan het uiteinde van de gang lag. Olof zag lichtblauwe lambrisering voor zich, witgeschilderde kastjes, een pruttelende pan op het fornuis.

De hond was vast alleen in huis. Niemand kon door dat geblaf heen slapen.

De steen schoot hem te binnen, de ronde op de hoek van het huis. Een paar pissebedden kwamen tevoorschijn toen hij hem optilde. De sleutel lag er nog.

Het was moeilijk om het sleutelgat te raken, zo erg trilde zijn hand. Olof had niet het recht de deur open te maken. *Je moet weten dat ze alle contact hebben afgewezen.*

De speciale geur van het huis kwam hem tegemoet, een gevoel dat hij weer kind was. Het schilderij van een oude man met een grote snor die op hem neerkeek, een minister-president van honderd jaar geleden, nu waren ze op gelijke hoogte. En daar stond het bankje met het gevoerde kussen waar je op kon zitten om je schoenen uit te trekken, de van stofresten geweven kleden die oma had gemaakt. Je zag ze bijna niet vanwege alle spullen die

door elkaar en op elkaar lagen, werktuigen en gereedschap, die in de hele gang slechts een smal looppad overlieten, tassen met lege blikjes en flessen. Zijn moeder zou nooit hebben toegestaan dat het zo dichtslibde.

De klauwen krabden en sloegen tegen het hout. Olof had gelijk gehad, de hond zat in de keuken opgesloten. Er was een bezem klemgezet in de deurpost. Niemand mag zijn hond dat aandoen, in de wirwar van alles wat zich in hem roerde, was dat iets waar hij zeker van was.

Hij trok de bezem weg en zocht dekking achter de keukendeur toen hij die opendeed. De bezem in zijn hand voor het geval hij zich tegen de kaken van de hond zou moeten beschermen, maar het dier vloog langs hem heen, een zwarte gedaante, recht de vrijheid in. Er kwam een stank van urine en hondenpoep achter hem aan, walgelijk, hij had zijn behoefte binnen moeten doen, dat arme beest.

Toen zag hij het water uit de badkamer stromen. Het kwam tussen de deur en de drempel door, spoelde over de vloerkleden in de woonkamer en vormde stroompjes en meertjes op het bruine linoleum.

Het plaatje van het draaislot stond op wit, niet op rood, zoals wanneer het bezet was. Olof had geleerd om de wc-deur op slot te doen, als hij er met zijn stripbladen zat, dat moest wel als je een vervelende grote zus had die schreeuwde dat ze erbij moest.

Hij opende de deur en het water stroomde over zijn schoenen.

Daar dreven een badspons, viezigheid, plukken haar en dode vliegen rond. Het gestreepte gordijn was dicht. Olof voelde het koude water door zijn sokken heen dringen toen hij naar binnen stapte. Dat kon hij dan nog wel doen, proberen het water af te sluiten voordat hij wegging, zodat het huis niet helemaal verpest werd. Hij trok het douchegordijn open.

Daar zat iemand. Een krom lichaam, in elkaar gezakt op een vreemdsoortige stoel. Olof begreep het en toch ook niet. De oude

man hing daar gewoon, in elkaar gezakt, spierwit. De zon viel door het raam naar binnen en liet de huid glimmen, glinsteren, als een vis bijna. Slierten haar zaten op de schedel geplakt. Olof slaagde erin nog een stap te zetten om bij de kraan te komen en eindelijk hield de douche op met klateren.

Zijn eigen hese ademhaling was het enige geluid, en dat van vliegen die tegen de ruit botsten. Het laatste druppelen van het water. Hij wilde het niet meer zien en kon toch niet stoppen met kijken. Het naakte lichaam zoog zijn blik aan en hield die vast. De huid was opgezet en leek los te zitten, groenige vlekken verspreidden zich over de rug. Olof hield zich aan de wastafel vast en boog naar voren. De ogen van de man kon hij niet zien, maar midden op de dikke neus zat een bobbel, van een klap met een bandystick in zijn jonge jaren. Hij zag zijn piemel, krom als een worm tussen zijn benen.

Toen kwam de wastafel los van de muur. Een enorme dreun, alsof het huis instortte, en hij verloor zijn evenwicht. Hij plonsde in het rond, stootte zijn hoofd tegen de wasmachine en gleeed uit toen hij overeind wilde komen.

Hij kroop op handen en voeten de badkamer uit en stond toen op.

Weg, naar buiten.

Hij sloeg de voordeur dicht en deed hem op slot. Hij legde de sleutel weer onder de steen en liep zo snel en normaal als hij kon naar de auto, startte de motor en botste tegen de container toen hij achteruitreed.

Veel oude mensen sterven zo, dacht hij, terwijl de auto wegreed en zijn hart als een razende tekeering. Ze krijgen een hartaanval of een beroerte en vallen dood neer. De politie maakt zich er niet druk om. Soms zijn het alleenstaanden, soms worden ze pas jaren later gevonden.

Maar waarom had hij de hond opgesloten?

Olof remde abrupt. Daar stond hij, midden op de weg, pal voor hem. Tien meter verder en hij had het stomme beest aangereden. Zijn bek open en zijn tong naar buiten, harig en enthousiast en helemaal zwart. Hij zag eruit als het resultaat van een wilde paring in het bos. De kop van een labrador en de vacht van een verwilderde terriër, zijn oren stonden recht omhoog.

Olof liet de motor loeien. De auto moest afgeleverd worden, het was een puntgave Pontiac, echt een ontdekking, hij zou binnenkort voor de garage van de baas geparkeerd moeten staan, de sleutel op de gebruikelijke plek verstoppt.

De hond ging niet aan de kant.

Als hij toeterde, konden de burens het horen en het ene met het andere in verband brengen, dus hij stapte uit om de hond weg te jagen. Die staaarde hem aan.

‘Hoepel op, verdorie, zwart monster,’ siste hij en hij gooide een stok naar de hond. Het dier ving hem op in de lucht en sprong naar voren, liet hem voor zijn voeten vallen en wiegde met zijn hele achterste, alsof het leven een lolletje was. Olof gooide de stok zo ver mogelijk het bos in. De hond rende erachteraan door de bosbessenstruiken. Hij wilde net weer in de auto stappen toen hij achter zich voetstappen hoorde op het grind.

‘Mooi karretje,’ riep een stem. ‘Zoiets verwacht je niet direct in deze uithoek.’

Er kwam een man met grote snelheid en lichte tred dichterbij. Hij droeg halflange shorts, een poloshirt en witte sneakers. Hij klopte op de zwarte kofferbak alsof het een paard was.

‘Raad ik het goed als ik zeg: Trans Am, derde generatie?’

Olof stond met zijn ene voet in de auto en de andere erbuiten.

‘M-hm, achtentachtig,’ mompelde hij met zijn gezicht naar de lak. ‘Gaat naar Stockholm. Upplands Bro.’ Hij wilde zeggen dat hij haast had en weg moest voordat het te druk werd op de weg, het was vrijdag en midzomeravond, er zouden in alle richtingen files staan en daarbij werd er gewaarschuwd dat er tussen Hudiksvall

en Gävle over grote afstanden slechts twee rijstroken beschikbaar waren vanwege wegwerkzaamheden, maar hij kreeg de woorden niet te pakken, er kwam niets uit. Bovendien was de hond weer terug met de stok, hij gaf hem een duw met zijn snuit.

‘Dus hij is niet te koop?’

‘Hij is niet van mij. Ik rijd er alleen in.’

‘En nu ben je hier beland.’

De man glimlachte, maar toch nam Olof waar wat er in de stem school, achter de glimlach, er zat altijd iets achter.

‘Ik moest plassen.’

‘En toen koos je deze route? Sorry dat ik het vraag, maar we hebben in het verleden problemen gehad, dievenbendes die aan komen rijden en de huisjes leeghalen, bij de buurman daar beneden is de grasmaaier gejat. We helpen elkaar en letten een beetje op. Of we vreemde auto’s zien en zo.’

De hond had de geur van de tas met eten geroken en probeerde de auto in te komen, tussen zijn benen door. De rommel in de keuken schoot door zijn hoofd, op de vloer hadden her en der pakken levensmiddelen gelegen, de hond had waarschijnlijk de kastjes open gebeukt op zoek naar eten.

Olof pakte hem in zijn nekvel, het dier gromde en wilde zich lostrekken.

‘Is die van jou?’

‘Nee, ik... Hij stond op de weg.’

‘Dat is toch de hond van Sven Hagström?’ De man draaide zich om en keek spiedend omhoog naar het huis waarvan tussen de sparren door nog een glimp te zien was. ‘Is hij thuis?’

Olof vocht met de woorden. De waarheid. De douche die maar bleef stromen, hoe de witte huid voor zijn ogen oploste. Hij kuchte en kneep in het metaal van het portier.

‘Sven is dood.’ Er draaide iets om in zijn binnenste, het kneep zijn keel dicht toen hij het zei, zoals je een knoop maakt in een touw en die aantrekt. Hij moest nog iets zeggen, want nu deed de

man een paar stappen naar achteren en staarde naar de nummerplaten, nu zag Olof ook dat hij een telefoon in zijn hand hield.

‘De sleutel lag onder de steen,’ wist hij uit te brengen. ‘Ik wilde de hond eruit laten... Ik reed er alleen maar langs.’

‘En wie ben jij?’ De man hield de telefoon voor zich. Er klonk een klik, en nog één. Nam hij foto’s van de auto, van Olof?

‘Ik bel,’ zei hij. ‘Ik bel nu de alarmcentrale.’

‘Het is mijn vader. Sven Hagström.’

De man keek naar de hond en weer naar Olof. Zijn blik boorde door de lagen heen van wie hij was geworden.

‘Olof? Ben jij Olof Hagström?’

‘Ik wilde bellen, maar...’

‘Ik ben Patrik Nydalen,’ zei de man en hij deed nog een paar stappen naar achteren. ‘Misschien ken je me niet meer, ik ben de zoon van Tryggve en Mejan, daarboven.’ Hij wees over de weg, in de richting van de boerderij die verderop in het bos stond en die Olof niet zag, maar hij wist dat die als je het sneeuwscooterpad nam opdook op een open plek. ‘Ik kan niet beweren dat ik me jou nog herinner, ik was toen niet ouder dan een jaar of vijf à zes...’

In de stilte die volgde kon Olof zien hoe de gedachten door het blonde hoofd raasden, het fladderen in zijn ogen toen de herinneringen kwamen. Alles wat hem door de jaren heen was verteld.

‘Misschien moet je zelf aan de alarmcentrale vertellen wat er is gebeurd,’ ging hij verder. ‘Ik bel het nummer en geef de telefoon aan jou, goed?’ De man strekte zijn arm toen hij hem het toestel aanreikte, om niet te dichtbij te komen. ‘Het is mijn privételefoon. Ik heb mijn werktelefoon ook bij me, die heb ik altijd bij me.’

Het was de hond gelukt de auto in te komen, zijn snuit zat diep in de tas en schoot heen en weer.

‘Of ik bel zelf,’ zei Patrik Nydalen en hij stapte weer naar achteren.

Olof liet zich op de stoel zakken. Nu herinnerde hij zich dat er een paar kleine kinderen geweest waren op de boerderij van

Nydalen. Hadden ze geen konijnen gehad? In een hok achter het huis, waar Olof een keer naartoe was geslopen om het open te zetten, een zomernacht, hij had ze gelokt met paardenbloembla-deren, totdat ze buiten waren. Misschien had de vos hen gepakt.

Misschien hadden ze uiteindelijk in vrijheid geleefd.

Misschien was midzomeravond wel de ergste dag van het jaar op het werk, met mooie tradities zoals meibomen en onbeheerste dronkenschap, mishandeling en aanranding in de lichtste van alle Zweedse nachten.

Eira Sjödin had zich vrijwillig aangemeld. Er waren anderen die meer behoefte hadden aan een vrije dag, zij die kinderen hadden en zo.

‘Nee, ga je nu al weg?’ Haar moeder liep achter haar aan de gang in. Haar handen fladderden rond en friemelden aan iets wat toevallig op het halkastje lag.

‘Ik moet werken, mama, dat heb ik toch gezegd? Heb je mijn autosleutel gezien?’

‘Wanneer kom je weer?’

De schoenlepel in haar ene hand, een want in de andere.

‘Vanavond laat.’

‘Je hoeft niet aldoor te komen, je hebt wel iets anders te doen.’

‘Mama, ik woon hier nu, weet je dat niet meer?’

En daarna het zoeken naar de sleutel die Kerstin Sjödin helemaal niet had verplaatst – ‘Je kunt niet beweren dat ik het niet meer weet, want ik weet dat ik er niet aan heb gezeten’ – totdat Eira hem in haar eigen broekzak vond, waar ze hem gisteren in had gestopt.

Een aai over de wang.

‘We vieren het morgen, mama, met haring en aardbeien.’

‘En een borreltje.’
‘En een borreltje.’

Veertien graden, een dun en flodderig wolkendek. De weersverwachting op de radio beloofde zon in het hele midden van Norrland, stralend dronkenmansweer in de loop van de middag. De brandewijn lag gegarandeerd te koelen in alle huizen die ze passeerde, in Lunde, Frånö en Gudmunrå, in de zomerhuisjes waar mensen van de tweede en derde generatie naar terugkeerden, in koelboxen op de camping.

Het parkeerterrein bij het politiebureau van Kramfors was halfleeg. De medewerkers werden vooral ’s avonds ingezet.

Bij de ingang kwam een jonge collega haar tegemoet.

‘We moeten eropuit,’ zei hij. ‘Een dubieus sterfgeval, een oudere man in Kungsängen.’

‘Bedoel je misschien Kungsgården?’

‘O ja, oké, zei ik dat niet?’

Eira wierp een steelse blik op de naam op zijn borst. Ze had vorige week kennismemaakt met deze jongen, maar tot nu toe hadden ze nog geen dienst gedraaid samen.

‘Een oudere man die onder de douche in elkaar is gezakt, kennelijk,’ ging hij verder, met zijn blik op het verslag van de meldkamer in Umeå. ‘Zijn zoon heeft hem gevonden, een buurman heeft gebeld.’

‘Klinkt als een medische aangelegenheid,’ zei Eira. ‘Waarom gaan wij erheen?’

‘Onduidelijkheden, de zoon wilde er kennelijk vandoor gaan.’

Eira liep snel naar binnen om zich om te kleden. August Engelhardt. Dat was het. Weer zo’n pas afgestudeerde met het haar aan de zijkanten opgeschoren en aan de voorkant een lange lok, sportief en geen dag ouder dan zevenentwintig. De agenten uit de tv-series, die jaar in jaar uit met elkaar samenwerkten, werden steeds meer sprookjesfiguren uit vervlogen tijden.

In het echte leven studeerden ze af aan de politieacademie in Umeå en vochten ze om de banen daar. Ze solliciteerden naar een onaantrekkelijk district als Kramfors omdat het goed stond op hun cv en bleven er hooguit een halfjaar, reden in het weekend tweehonderdvijftig kilometer heen en weer, totdat er een vacature opdook in de hoofdstad van de regio met zijn cafés en veganistische restaurants.

Deze jongeman onderscheidde zich alleen van de meute doordat hij de opleiding aan de hogeschool van Södertörn, in Stockholm, had gevolgd. Dat zagen ze hier niet vaak, iemand die daarvandaan kwam.

‘Mijn vriendin zit daar natuurlijk ook,’ zei hij toen ze door Nyland reden. Eira zag de wijzerplaten op de vierkante toren van het gerechtsgebouw, voor elke windrichting één, die op verschillende tijdstippen stil waren blijven staan. Zo had Nyland in elk geval vier keer per dag de juiste tijd.

‘We hebben een appartement gekocht, maar ik wil het liefst in de binnenstad werken,’ ging August verder, ‘zodat ik op de fiets naar mijn werk kan en zo. En geen steen op mijn hoofd krijg als ik uit de auto stap. Ik dacht dat ik net zo goed een poosje in een dorp zou kunnen werken, totdat er iets vrijkomt.’

‘En het wat rustiger aan doen, bedoel je?’

‘Ja, waarom niet?’

Hij hoorde het sarcasme niet. Eira had na haar opleiding vier jaar in Stockholm gewerkt, in Västerort, en had een romantische herinnering aan de voortdurende drukte van collega’s om haar heen. Belde je om een specialist, dan was die er binnen een paar minuten.

Ze stak via de Hammarbrug de rivier over en reed stroomafwaarts naar Kungsgården. Aan deze kant strekte het boerenland van het Ådal zich uit. Onbewust keek ze of ze de heuvel zag waaruit een stok omhoogstak. Haar vader had haar lang geleden de plek gewezen waar in de veertiende eeuw de noordelijkste ko-

ninklijke boerderij van het land had gestaan, toen de zeespiegel zes meter hoger was en de heuvels eilanden waren. Soms lukte het haar de stok in het oog te krijgen en soms verdween die in het landschap, zoals nu. Tot hier, maar niet verder, had de Zweedse koningsmacht zich uitgestrekt, en de baljuw van Ångermanland had als de verlengde arm van de koning geregeerd.

Ten noorden ervan begonnen de wildernis en de vrijheid.

Eira wilde het verhaal bijna gaan vertellen, maar ze hield zich op tijd in. Het was al erg genoeg dat ze op haar tweeëndertigste altijd de oudere agent was; ze wilde niet ook nog iemand worden die over elke steen of stok een oud verhaal ophing.

Haar vader had haar ook het middelpunt van Zweden aangewezen, in Ytterhogdal, al beweerden anderen stellig dat het in Kårböle was.

Langs de weg doemden brievenbussen op, Eira maakte een scherpe draai en remde af in het grind.

De plek had meteen iets vertrouwds voor haar. Een bosweg zoals er hier honderden waren, met onkruid in het midden. Hobbelige wielsporen van hard aangeduwde modder en grind dat daar lang geleden was gestrooid, in de aarde gereden sparappels en gras van vorig jaar. Een bescheiden huis dat vanaf de weg niet te zien was, resten van een oude schuur in de bosrand.

Een sterk gevoel dat ze hier had gefietst, met een vriendin, dat moest Stina geweest zijn. Eira had in jaren niet aan haar gedacht, maar nu was ze vlak bij haar. De gespannen stilte toen ze naar dit bos vol kreupelhout traptten, een ademloosheid, iets wat niet mocht.

‘Ik heb de naam niet verstaan,’ zei ze. ‘Hoe heet hij?’

‘Patrik Nydalen.’ August dook in zijn mobiele telefoon en zocht het op. ‘Dat is dus de man die heeft gebeld, de overledene heet Sven Hagström.’

Daar, achter de eerste sparren, hadden ze de fietsen verstopt. Hoog en machtig, een stuk bos waar nooit was gekapt. Een span-

ning die ze bijna niet kon harden, haar hart klopte in haar keel.

‘En de zoon?’ vroeg ze zonder adem te halen. ‘Die ervandoor wilde gaan?’

‘Ja, hoe heette hij? Dat staat hier vast wel ergens... of nee, dat staat hier niet.’

Eira gaf een klap op het stuur. Eén keer, twee keer.

‘Waarom heeft niemand de link gelegd. Is er dan niemand meer die iets weet?’

‘Sorry, nou snap ik het niet. Welke link had ik moeten leggen?’

‘Jij niet. Ik snap wel dat jij niets weet.’ Eira liet de auto verder rijden, oneindig langzaam, terwijl het sparrenbos dichterbij kroop, een doffe en oeroude duisternis. De jongen naast haar had nog in de luiers gelopen toen het gebeurde. Sinds een paar jaar werden alle incidenten waar ze met spoed naartoe moesten voor heel Norrland gecoördineerd door de regionale meldkamer, de RLC, in Umeå. Ze kon niet verwachten dat gebeurtenissen van meer dan twintig jaar geleden bij de mensen daar vooraan in de hersenschors zaten.

Vooraf niet omdat de naam nooit bekend was geworden.

‘Het hoeft niet belangrijk te zijn,’ zei ze.

‘Wat? Wat is niet belangrijk?’

Eira wierp een zijdelingse blik op het bos. Bemoste rotsblokken, bosbessenstruiken, ze hadden hier gehurkt rondgeslopen, zij en Stina, over de wildpaden tot aan het huis. Ze waren onder sparren gekropen om naar het huis te kijken. Om te zien waar zo iemand woonde.

De jaartallen rammelden door haar hoofd, de rekensommen. Het was drieëntwintig jaar geleden. Dan was Olof Hagström nu dus zevenendertig en als de melding klopte, wachtte hij ergens boven aan deze heuvel.

Eira week uit voor een kuil en botste in plaats daarvan tegen een steen.

‘Olof Hagström heeft lang geleden een ernstig misdrijf begaan,’

zei ze. ‘Hij heeft schuld bekend aan verkrachting en moord.’

‘O jee,’ zei August Engelhardt. ‘Heeft hij zijn straf nu dan uitgezeten? Ik ben het met je eens dat ze dat hadden moeten zien bij de meldkamer.’

‘Het staat niet in de databases. Hij is nooit veroordeeld. Het is niet eens tot een aanklacht gekomen. Zijn naam werd nergens gepubliceerd. Dat deden de media in die tijd niet.’

‘En wanneer was dat, in de steentijd?’

‘Hij was niet oud genoeg om gestraft te worden,’ zei Eira, ‘hij was nog maar veertien.’

Het onderzoek was geseponeerd en geheim verklaard, maar toch wisten de mensen in het hele Ádal, zeker tot aan de Hoge Kust en waarschijnlijk een heel eind de kant van Sollefteå op, wiens zoon hij was, de arrestant die in de media ‘de veertienjarige’ werd genoemd. De zaak was onderzocht, opgehelderd en afgedaan. De kinderen mochten weer alleen buiten spelen. Ze konden weer gehurkt onder een spar zitten en de plek bespioneren waar hij had gewoond, nu hij van huis was weggestuurd. Zijn zus die in de tuin zat te zonnen, de fiets met stang die van hem moest zijn geweest, het raam van een moordenaar. Wat daar binnen allemaal had kunnen gebeuren.

Stel je voor, het ziet er net zo uit als alle andere huizen.

Eira reed een stukje het erf op en bracht de auto tot stilstand.

Een van de duizenden eenvoudige, houten huizen in de bossen, die versleten raakten door wind en regen en een gebrek aan energie, rood dat naar grijs neigde, afbladderende witte verf op de kozijnen.

‘Het hoeft niet belangrijk te zijn,’ zei ze. ‘Het kan uiteraard een natuurlijke dood zijn geweest.’

Bij een steenhoop aan de andere kant van de grindweg stond een groepje mensen. Een betrekkelijk jong stel, begin dertig of misschien nog niet eens. Gekleed als zomergasten: iets te wit, iets te duur. De vrouw zat op een rotsblok en de man stond zo dicht bij haar als

je alleen in een intieme relatie doet. Op een paar meter afstand bevond zich een oudere, grofgebouwde man in een fleecetrui en een slobberbroek, hij trappelde zowat en leek het ongemakkelijk te vinden om stil te staan, zonder twijfel een vaste bewoner.

Verder weg, op de oprit naar de garage, stond een zwarte Amerikaanse slee. Achter het stuur zat een forse man, onderuitgezakt. Het leek wel of hij sliep.

‘Dat duurde lang.’

De in het wit geklede man maakte zich los van de groep en kwam naar hen toe, gaf hun een hand en stelde zich voor. Patrik Nydalen, hij had gebeld. Eira hoefde hem niet te vragen alles nog eens in detail te vertellen, dat deed hij geheel vrijwillig.

Ze woonden naast elkaar in de zomer, Patrik wees omhoog langs de weg, daar was hij opgegroeid, maar hij kende Hagström verder niet. Zijn vrouw kende hem ook niet. Sofi Nydalen stond op van het rotsblok. Een smalle hand, een bezorgde glimlach.

De oudere buurman schudde zijn hoofd. Hij kende Sven Hagström ook niet zo goed, niet van nabij. Ze maakten een praatje bij de brievenbussen, hielpen elkaar met sneeuwruimen.

Zoals burens doen.

Eira maakte een paar aantekeningen en zag dat August dat ook deed.

‘Ik denk dat hij in shock is,’ zei Patrik Nydalen en hij knikte naar de man in de Amerikaanse auto. ‘Wie zou niet in shock raken, als het klopt wat hij zegt.’

Hij had Olof Hagström eerst niet herkend, had nauwelijks herinnering aan hem. Het was een geluk dat hij zo vroeg een rondje was gaan hardlopen, voordat het te druk werd op de weg. En dat hij in één moeite door de krant was gaan halen, *Dagens Nyheter*, die ze in de vakantie lieten doorsturen. Je kon je afvragen wat er anders gebeurd was.

Hij had Olof Hagström gevraagd terug te rijden en te wachten tot de politie kwam.

‘Het was best naar om hier te staan, moet ik zeggen, maar de centralist vroeg of ik wilde wachten, dus dat heb ik gedaan. Ook al duurde het wel ontzettend lang.’ Patrik keek op zijn horloge en liet duidelijk blijken hoe hij over de traagheid van de politie dacht.

Eira had hem kunnen vertellen dat ze in totaal twee wagens hadden in een district dat zich vanaf de kust tot aan de bergen uitstreckte, van de zuidkant van Härnösand tot aan de grens met Jämtland, ze had het over ellenlange wegen kunnen hebben en over de medewerkers die vooral ’s avonds werden ingezet, aangezien het midzomer was, de enige dag van het jaar trouwens dat er een helikopter in Härnösand was gestationeerd, aangezien het een geografische onmogelijkheid was om tegelijkertijd uit te rukken naar de feestplaatsen in Junsele en Norrfällsviken.

‘Dus jullie zijn geen van beiden in het huis geweest?’ vroeg ze.

Nee, ze waren niet binnen geweest.

Echtgenote Sofi in haar wapperende zomerjurk had zich later bij hem aangesloten en koffie en een broodje meegenomen, zodat Patrik iets te eten kreeg, hij ontbeet nooit voordat hij ging hardlopen. In haar spraak ontbrak de melodie van Ångermanland, waarvan bij haar man nog resten te bespeuren waren. Ze kwam uit Stockholm, zei ze, maar ze hield van deze streek. Ze wilde niet bang worden voor de stilte en de afgelegenheid, die ze zo plezierig vond. Ze brachten bijna de hele vakantie hier door, op de kleine boerderij waar Patrik was opgegroeid, niks bijzonders, helemaal niet, maar authentiek. Haar schoonouders waren fit en verkasten in de zomermaanden naar het bakhuis om ruimte te maken. Nu waren ze naar het strand met de kinderen, godzijldank. Sofi zocht de hand van haar man.

De oudere man, die Kjell Strinnevik heette en in het huis het dichtst bij de grote weg woonde, was het gisteren al opgevallen dat Hagström de krant niet had opgehaald. Meer had hij niet direct te melden. Hij had de oude man de hele week niet gezien,

voor zover hij zich kon herinneren, maar hij was niet iemand die achter de gordijnen stond te gluren, hij bemoeide zich met zijn eigen zaken.

‘En jij bent toch de dochter van Veine Sjödin, uit Lunde? Ja, ik hoorde al dat je bij de politie was gegaan.’ Kjell Strinnevik kneepte zijn ogen dicht, misprijzend en misschien toch ook wel geïmponeerd.

Eira vroeg aan haar jonge collega om de gegevens van de mensen op te nemen. Niet dat dat per se zijn taak was, maar het verhoren van Olof Hagström was belangrijker en dat kon beter door de agent met de meeste ervaring worden gedaan.

Dat vond de negenjarige in haar ook.

Ze liep naar de auto. Een Pontiac Firebird Trans Am, model 1988, volgens Patrik Nydalen, wiens stem wegstierf toen ze schuin het grasveld overstak.

‘Wel raar dat hij het over het model had terwijl hij net zijn vader dood had gevonden. Maar je weet natuurlijk niet hoe je zelf zou reageren. Al hebben wij een goede band, mijn ouders en ik, mijn vader had nooit lang onontdekt...’

De tuin was onverzorgd, maar niet verwilderd, met gras dat door de vroege zomerdroogte geel was geworden. Iemand had er tot voor kort goed voor gezorgd. En was daar vorig jaar of zo mee gestopt.

Een zwarte hond zette zijn poten tegen de autoruit en begon te blaffen. De man keek op.

‘Olof Hagström?’

Ze hield haar legitimatie ter hoogte van zijn ogen. Eira Sjödin, politieagent in Kramfors, politiedistrict Zuid-Ångermanland.

Zijn arm leek zwaar toen hij het raampje opendraaide.

‘Kun je vertellen wat er is gebeurd?’ vroeg ze.

‘Hij zat daar gewoon.’

‘Onder de douche?’

‘M-hm.’ Olof Hagström keek naar de hond die met een kapot

hamburgerzakje op de vloer rommelde. Eira moest haar best doen om zijn gemompel te verstaan. Dat hij van plan was geweest een ambulance te bellen. Slecht bereik. Hij wilde er niet tussenuit knijpen, hij wilde alleen naar de weg.

‘Woonde je vader alleen?’

‘Ik weet het niet. Hij had de hond.’

Misschien werd ze misselijk van de geur, de stank van iemand die een tijdje niet had gedoucht en de vieze hond die in de etensresten op de vloer scharrelde, of het kwam door de gedachte dat zich onder de vetrollen en de jaren een man verborg die een zestienjarig meisje had verkracht en haar met een wilgenteen had gewurgd, waarna hij haar lichaam in de rivier had gesmeten.

Om mee te drijven op de stroming, naar de machtige Botnische Zee en de vergetelheid.

Eira rechtte haar rug en maakte een notitie.

‘Wanneer had je hem voor het laatst gezien?’

‘Dat is een tijdje geleden.’

‘Was hij ziek of zo?’

‘We hebben elkaar niet gesproken... Ik weet niets.’

Zijn ogen waren klein en lagen diep in het ronde gezicht. Toen hij naar haar keek, bleef zijn blik ergens onder haar kin hangen. Ze werd zich op een vervelende manier bewust van haar borsten.

‘We willen binnen kijken,’ zei ze. ‘Is de deur open?’

Ze deed snel een stap naar achteren toen het portier openging. Haar collega zag de beweging en stond binnen een tel naast haar, maar Olof Hagström stapte niet uit. Hij leunde alleen half naar buiten, zodat hij kon wijzen.

Een ronde steen bij de trap naar de voordeur, die anders was dan alle andere stenen. Eira trok haar handschoenen aan. Dat was ongeveer even erg als in een bloempot op de veranda of verstopt in een kapotte klomp. De mensen dachten echt dat dieven volslagen achterlijk waren, wat ook niet zelden het geval was.

‘Wat denk je van hem?’ vroeg haar collega zacht.

‘Ik denk nog niets,’ zei Eira en ze draaide de deur van het slot.

‘O, gadverdamme.’ August hield een hand voor zijn gezicht toen ze naar binnen liepen. Het stonk naar hondenpoep. Er was geen abnormaal overschot aan vliegen, alleen een heleboel troep, die vanuit de hal doorliep tot in de kamer, tassen met kranten en flessen die waren blijven staan, een bosmaaier, een grastrimmer, metalen emmers en puur schroot. Eira ademde door haar mond, ze had erger meegemaakt. Eén keer iemand die er al een halfjaar lag.

Met het geweld had ze rekening gehouden toen ze bij de politie ging, maar niet met de eenzaamheid. Die kwam hard binnen. Huisjes zoals dit, waar aan het eind van het leven niemand kwam.

Ze liep een paar stappen de keuken in, keek goed uit waar ze haar voeten zette. De hond was door zijn eigen ontlasting gelopen. Hij had pakken levensmiddelen overhoopgehaald en kapotgebeten.

Eira zou willen dat ze het soort agent was dat naar een plaats kon kijken en dan intuïtief wist wat er was gebeurd, maar dat was ze niet. Zij moest het van haar zorgvuldigheid hebben. Observeren, documenteren, het ene detail met het andere combineren.

Een bodempje koffie was opgedroogd in de mok. Een bordje met broodkruimels. De krant die opengeslagen op de keukentafel lag was van maandag. Vier dagen geleden. Het laatste wat Sven Hagström had gelezen in zijn leven was een artikel over inbraken in zomerhuisjes in de omgeving. De schuldigen waren waarschijnlijk enkele plaatselijke verslaafden die na een kort verblijf in de cel weer buiten stonden, dat wist ze, zoals ze ook wist dat de spullen waarschijnlijk in een schuur in Lo stonden, terwijl de media speculeerden over dievenbendes van de overkant van de Oostzee.

August Engelhardt bleef achter haar toen ze doorliepen naar de badkamer. Je went er wel aan, dacht Eira, dat gaat sneller dan je denkt.

Voor de open deur had zich een meertje gevormd.

De aanblik die hun geboden werd, had iets onuitsprekelijk treurigs. De man zag er zo weerloos uit, in elkaar gezakt in zijn naaktheid. Zijn witte huid deed haar aan marmer denken.

Voordat Eira weer was teruggekomen in het Ådal, de vorige winter, was ze een badkamer in een appartement in Blackeberg binnengelopen, waar iemand al twee weken in de badkuip lag. De huid liet los toen de forensisch onderzoekers die aanraakten.

‘Moeten we niet op de arts wachten?’ vroeg August achter haar.

Ze nam niet de moeite om te antwoorden. Wat denk je, als het niet ons werk was om de situatie op te nemen, zou ik dan met mijn neus boven het gezicht staan van iemand die al een paar dagen dood is? De damp voelen die ervan af komt, de verrotting ruiken die versnelde toen het water stopte met stromen.

Eira draaide voorzichtig aan de stoel, zo’n geval van staal en kunststof dat ze in ziekenhuizen gebruiken om mensen te douchen die het risico lopen te vallen. Het achterwerk van de man was in de open zitting gezakt.

Ze ging half gehurkt voor het lijk zitten, zodat ze de buik en de borstkas kon zien. Er was geen bloed, toch was het een diepe wond. Een snee dwars over het bovenste deel van de buik. Ze kon vaag de wondranden zien en een deel van het inwendige van het lichaam.

Een duizeling toen ze weer overeind kwam.

‘Wat denk je?’ vroeg haar collega toen ze weer in de woonkamer stonden.

‘Voor zover ik kon zien is er maar één wond,’ zei Eira.

‘Professioneel, bedoel je?’

‘Misschien.’

Eira inspecteerde de deur. Die leek niet geforceerd.

‘Denk je dat het iemand was die hij kende?’ vroeg August. Hij liep achteruit naar het raam, met uitzicht op de oprit waar de Amerikaanse auto geparkeerd stond. ‘Iemand die zo naar binnen

kon lopen? Zo te zien zijn er geen sporen van braak, maar ze wisten misschien waar de sleutel lag.'

'Als het afgelopen maandag gebeurd is, dan was hij al buiten geweest om de krant uit de bus te halen,' zei Eira. 'Misschien stond de voordeur open. En het slot van de badkamer kun je met een mes of een schroevendraaier zo opendraaien. Als hij de deur al op slot had gedaan. Waarom zou hij, als hij alleen woonde?'

'Nee hè!'

August vloog de hal door, naar buiten. Voor de veranda haalde Eira hem in. Olof Hagström zat niet meer in de auto. Het portier aan de bestuurderskant stond wijd open.

'Ik zag hem niet toen ik uit het raam keek,' zei haar collega hijgend. 'Alleen dat de auto leeg was. Hij kan nog niet ver zijn, niet met zijn postuur.'

Hadden ze de burens niet gevraagd om naar huis terug te gaan? Kjell Strinnevik had hoe dan ook niet geluisterd en daar mochten ze blij om zijn. Hij stond iets verderop aan de kant van de weg. Hij wees naar het bos beneden, in de richting van de rivier.

'Welke kant is hij op gegaan?'

'Hij zei dat hij even ging plassen.'

Ze liepen allebei een rondje om het huis, de een linksom, de ander rechtsom. Geen Olof Hagström. Een rots liep steil af naar beneden, het bos was dicht en lichtgroen, jong bos na een kap van zo'n twintig jaar geleden, frambozenstruiken en wilgenroosjes. Eira belde om versterking, terwijl ze de kortste route namen, zich de steile helling af lieten glijden en zodra het kon tussen steenhopen en struiken door renden.

'Mijn fout,' zei Eira. 'Ik had hem als niet vluchtgevaarlijk gezien.'

'Waarom wachtte hij op ons, als hij wilde vluchten?'

Eira vloekte toen takken van een gevallen boom haar scheenbeenen schampten.

'Welkom in de werkelijkheid,' zei ze. 'Niet alles is logisch hier.'

Door de berkenbosjes heen zagen ze eerst de hond, die stond

een paar meter van de kant in het water. Daarna de man. Hij zat op een boomstam aan de oever van de rivier, volkomen stil. Vóór haar waadde August door metershoge brandnetels. Een paar meeuwen vlogen krijsend op.

‘We moeten u vragen mee te komen,’ zei August Engelhardt.

Olof Hagström keek met een lege blik uit over de rivier. De weerspiegeling van de hemel werd in stukjes gebroken waar er een windvlaag over het oppervlak kroop.

‘Hier werd de boot altijd op het droge getrokken,’ zei hij, ‘maar kennelijk is hij nu weg.’